

**GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA**

Andrzej Szweda-Lewandowski

Warszawa, 08-06-2021 r.

DOOŚ-TSOOŚ.411.16.2021.TW/KSZ

Pan

Rafał Weber

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Infrastruktury

W odpowiedzi na pismo z dnia 7 maja 2021 r., znak: DDP-2.40.26.2020, w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Program Budowy Dróg Krajowych do 2030 roku” (dalej jako PBDK), działając na podstawie art. 53 ust. 1 oraz art. 57 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 247, ze zm.; dalej jako ustawa ooś), przedstawiam następujące stanowisko.

Zasadniczym celem PBDK, średniookresowego dokumentu programowego w sektorze infrastruktury dróg krajowych, jest budowa spójnej sieci dróg krajowych zapewniających efektywne funkcjonowanie drogowego transportu osobowego i towarowego. Dokument określa priorytety inwestycyjne, rozwinięte w listę kierowanych do realizacji zadań inwestycyjnych, oraz wskazuje poziom i źródła niezbędnego finansowania.

W myśl art. 52 ust. 1 ustawy ooś, prognoza oddziaływania na środowisko (dalej jako prognoza), powinna zostać opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz stosownie do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, a także powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 ustawy ooś, o ile to możliwe według kolejności ustalonej w tym przepisie. Prognoza powinna dotyczyć wszystkich zamierzeń inwestycyjnych, które znajdują się w skierowanej do przyjęcia wersji dokumentu, natomiast w celu poprawnej diagnozy oddziaływań skumulowanych, należy uwzględnić także skutki przyjętych już dokumentów oraz inwestycji zrealizowanych oraz jeszcze nie zakończonych. Podkreślenia wymaga, że strategiczna ocena oddziaływania na środowisko nie jest z założenia oceną ogólną. Ujęcie pewnych aspektów szczegółowych już na etapie oceny strategicznej może znieść potencjalne trudności i ułatwić procedury na kolejnych etapach planowania przedsięwzięć. Ma to szczególne znaczenie w kontekście niezbędnych do przeprowadzenia lokalizacyjnych analiz wariantowych (zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy ooś).

Prognoza m.in. określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym na ludzi i różnorodność biologiczną. Zawiera informacje o metodach zastosowanych przy jej sporządzaniu, a także przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko oraz rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Szczególną uwagę należy przyłożyć do kompleksowości analiz, które powinny obejmować wszystkie istotne na objętym opracowaniem terenie uwarunkowania środowiskowe i antropogeniczne oraz zachodzące pomiędzy nimi relacje. Z uwagi na fakt, że PBDK zawiera wykaz inwestycji o przybliżonej lokalizacji i znanej długości, wszystkie analizy należy przeprowadzić i przedstawić w odniesieniu do każdego proponowanego przedsięwzięcia z osobna.

W prognozie należy dokonać opisu stanu środowiska w sposób umożliwiający określenie rodzajów i skali przewidywanych oddziaływań oraz określenie zmian spowodowanych realizacją PBDK, które mogą zaistnieć w przyszłości. Prognoza powinna umożliwić identyfikację, na jak najwcześniejszym etapie, potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto, w związku z tym, że znaczna część inwestycji zostanie wdrożona w pobliżu obszarów zaludnionych, analiza i prezentacja oddziaływań powinna być wyczerpująca i przejrzysta, a pod względem poznawczym dostępna dla różnorodnego grona odbiorców. Mimo szerokiego spektrum oddziaływań na zdrowie i jakość życia ludzi, powinny one zostać scharakteryzowane z jednakową rzetelnością, bez względu na to, czy będą to skutki o znaczeniu pierwszorzędym, czy też dotyczące potrzeb postrzeganych jako mniej istotne.

Prognoza powinna określać wpływ PBDK na stan i funkcjonowanie obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 50, ze zm.; dalej jako ustawa op), a w szczególności na przedmioty i cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność i spójność sieci obszarów Natura 2000. W przypadku identyfikacji znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 lub braku możliwości wykluczenia tego oddziaływania, zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy ooś, niezbędna jest analiza przesłanek, o których mowa w art. 34 ustawy op. W przypadku konieczności zastosowania kompensacji wynikającej z ww. przepisu, musi ona obejmować wyłącznie te działania, które wiążą się z naprawą znaczącego negatywnego wpływu na przedmioty i cele ochrony obszaru sieci Natura 2000, które zostały nim objęte. Stąd ważne jest wskazanie, których przedmiotów ochrony znaczące negatywne oddziaływanie może dotyczyć i zaproponowanie odpowiednich działań kompensujących. Przenoszenie analizy w tym zakresie wyłącznie na etap wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla konkretnych przedsięwzięć lub na procedurę oceny oddziaływania inwestycji na obszar Natura 2000, nie jest uprawnione. Przy analizach dotyczących obszarów Natura 2000, koniecznym jest zidentyfikowanie negatywnego charakteru oddziaływań na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz określenie czy są one znaczące, w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy ooś. W odniesieniu do elementów środowiska przyrodniczego należy:

- ocenić zachowanie spójności i integralności obszarów Natura 2000 oraz przedstawić adekwatne środki minimalizujące i kompensujące;
- przeanalizować i ocenić skumulowany wpływ oddziaływań realizacji PBDK wraz z istniejącą infrastrukturą na funkcjonowanie obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000;
- stworzyć zestawienie wszystkich form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy op, z którymi kolidują planowane przedsięwzięcia;
- dokładnie określić i przeanalizować położenie korytarzy ekologicznych, w tym tras migracji gatunków priorytetowych;
- na podstawie szlaków migracji wyznaczyć wstępne lokalizacje przejść dla zwierząt, w tym oznaczyć przejścia kluczowe dla zachowania swobodnego przemieszczania się gatunków, uwzględniając przejścia zespolone (np. z ciekami) oraz zintegrowane (np. z linią kolejową), podać ogólną charakterystykę i typ poszczególnych przejść.

W przypadku identyfikacji działań mogących wpłynąć na pogorszenie stanu wód, w prognozie należy ocenić wpływ realizacji tych działań na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624) określonych dla jednolitych części wód

powierzchniowych lub podziemnych lub obszarów chronionych zależnych od wód. Ponadto prognoza powinna zawierać przedstawienie analiz i wniosków w zakresie możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko o charakterze transgranicznym.

Proponowane w prognozie metody i częstotliwości monitoringu powinny być opracowane w sposób pozwalający na ocenę rzeczywistego wpływu realizacji założeń PBDK na środowisko oraz na ocenę skuteczności zaproponowanych działań minimalizujących.

Jeżeli dla planowanych w ramach PBDK działań, były prowadzone, w ramach postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, oceny oddziaływania na środowisko, to w prognozie należy uwzględnić informacje i ustalenia wynikające z raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub ww. decyzji.

Ze szczególną uwagą, zaleca się potraktowanie analiz o charakterze przestrzennym oraz przedstawienie na mapach lokalizacji planowanych działań na tle form wykorzystywania przestrzeni, w tym korytarzy ekologicznych i obszarów objętych ochroną.

Przy opracowywaniu prognozy należy uwzględnić wytyczne Komisji Europejskiej do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pod kątem zmian klimatu oraz różnorodności biologicznej. Ponadto zasadne jest dokonanie starannej analizy zapisów dokumentów strategicznych powiązanych merytorycznie z PBDK i wyników ocen środowiskowych, w tym dotyczących Strategicznego Studium Lokalizacyjnego Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego, Programu Budowy 100 Obwodnic na lata 2020-2030, czy Zamierzeń Inwestycyjnych PKP PLK na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku.

ANDRZEJ SZWEDA-LEWANDOWSKI
Generalny Dyrektor
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/